

C/2024/2104

26.3.2024

**Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Zalecenie dotyczące zalecenia Rady
w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro”**

[COM(2023) 903 final]

(C/2024/2104)

Sprawozdawca: **DIAMANTOUROS Konstantinos**

Wniosek o wydanie opinii	Komisja Europejska, 21.12.2023
Podstawa prawna	Artykuł 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej
Data przyjęcia przez sekcję	18.12.2023
Data przyjęcia na sesji plenarnej	17.1.2024
Sesja plenarna nr	584
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	231/0/3

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje zalecenia Komisji Europejskiej dla strefy euro i zasadniczo zgadza się z nimi, jak i z oceną obecnej sytuacji gospodarczej.

1.2. EKES wzywa Europejski Bank Centralny (EBC) do przyjęcia podejścia ostrożnościowego w ramach dynamicznej i opartej na danych polityki pieniężnej w celu obniżenia inflacji do poziomu docelowego i wyraża poparcie dla stałej koordynacji polityki fiskalnej państw członkowskich z polityką pieniężną EBC.

1.3. Komitet popiera apel Komisji o konsolidację budżetową i wzywa państwa członkowskie do osiągnięcia porozumienia w sprawie reformy paktu stabilności i wzrostu przed końcem roku.

1.4. EKES podtrzymuje swoje stanowisko, zgodnie z którym partnerzy społeczni i rządy powinni negocjować i uzgadniać krajowe pakiety na rzecz dochodu, aby zmniejszyć inflację bez osłabiania inwestycji i wzrostu gospodarczego. Z zadowoleniem przyjmuje zalecenie Komisji Europejskiej, by państwa członkowskie, zgodnie z praktykami krajowymi i z poszanowaniem roli partnerów społecznych, wspierały dynamikę płac łagodzącą spadek siły nabywczej, zwłaszcza w przypadku osób o niskich dochodach, z należyтым uwzględnieniem dynamiki konkurencyjności i unikaniem trwałych rozbieżności w strefie euro.

1.5. Komitet z zadowoleniem przyjmuje uruchomienie unijnej puli talentów i ponownie podkreśla znaczenie szybkiego wdrożenia zaleceń zawartych w sprawozdaniu na temat zatrudnienia i kwestii społecznych w Europie w sprawie rozwiązania problemu niedoboru siły roboczej i wykwalifikowanej siły roboczej w UE.

1.6. EKES wzywa państwa członkowskie i Komisję Europejską do kontynuowania prac nad ukończeniem budowy unii rynków kapitałowych w celu usunięcia istniejących barier w zaspokajaniu potrzeb inwestycyjnych na rzecz sprawiedliwej i inkluzywnej transformacji ekologicznej i cyfrowej.

1.7. EKES podkreśla znaczenie ukończenia budowy unii bankowej i ustanowienia brakującego trzeciego filaru – europejskiego systemu gwarantowania depozytów (EDIS).

1.8. Komitet wzywa Komisję Europejską i państwa członkowskie do dalszych postępów w reformie rynku energii elektrycznej i unii energetycznej poprzez prawodawstwo i inwestycje w infrastrukturę energetyczną i połączenia międzysystemowe. Są to istotne kroki w kierunku obniżenia kosztów energii ponoszonych przez gospodarstwa domowe przy jednoczesnej poprawie konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw.

1.9. EKES uważa, że kluczowe znaczenie ma europejskie rozwiązanie mające na celu wzmocnienie długoterminowej konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw bez naruszania zasad jednolitego rynku. W związku z tym ponownie wyraża poparcie dla Platformy na rzecz technologii strategicznych dla Europy i ponawia swój apel do Komisji o ustanowienie w tym celu wspólnych instrumentów.

2. Uwagi ogólne i szczegółowe

2.1. EKES uznaje niedawny spadek inflacji zasadniczej w całej UE za oznakę skuteczności zaostrzenia polityki pieniężnej ze strony EBC. Jest jednak zaniepokojony niedawnymi korektami w dół perspektyw wzrostu gospodarki UE w najnowszej prognozie gospodarczej Komisji Europejskiej oraz wpływem tego pogorszenia sytuacji gospodarczej na gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa. Utrzymujące się ryzyko negatywnych perspektyw inflacyjnych jeszcze bardziej pogarsza prognozy wzrostu gospodarczego UE, w szczególności ze względu na ciągłą niestabilność geopolityczną na Bliskim Wschodzie, co może doprowadzić do nowego szczytowego poziomu inflacji zasadniczej. Taki niepokojący rozwój sytuacji spowodowałby dalszy spadek siły nabywczej konsumentów i wzrost bezrobocia. EKES odnotowuje również wpływ wzrostu stóp procentowych EBC na konsumentów i przedsiębiorstwa, zauważając, że odsetek kredytów zagrożonych zaczyna wzrastać po spadku do rekordowo niskiego poziomu. Zaleca ściśle monitorowanie tej nowej tendencji i jej wpływu na stabilność finansową strefy euro. Mając na uwadze ryzyko dalszego pogorszenia sytuacji gospodarczej i nawiązując do swojej niedawnej opinii „Uwagi dodatkowe na temat polityki gospodarczej w strefie euro na 2023 r.”⁽¹⁾, EKES wzywa EBC do przyjęcia podejścia ostrożnościowego w ramach dynamicznej i opartej na danych polityki pieniężnej w celu obniżenia inflacji do poziomu docelowego, przy jednoczesnym uwzględnieniu równowagi między ograniczaniem utrzymującej się wysokiej inflacji a unikaniem recesji w czasach niepewności gospodarczej.

2.2. Zgodnie ze wspomnianą opinią⁽²⁾ EKES wyraża poparcie dla stałej koordynacji polityki fiskalnej państw członkowskich z polityką pieniężną EBC, tak aby dzięki spójnemu podejściu polityka gospodarcza mogła skutecznie zahamować inflację i zapewnić stabilność cen. Szczególną uwagę należy zwrócić na inflację bazową jako kluczowy miernik rozwoju inflacji. EKES z niepokojem odnotowuje, że w dziewięciu państwach członkowskich projekty planów budżetowych nie są w pełni zgodne, a w czterech mogą nie być zgodne z zaleceniami budżetowymi Rady, jak zauważono w komunikacie Komisji w sprawie projektów planów budżetowych na 2024 r.⁽³⁾ Odnotowuje również prognozy gospodarcze zawarte w najnowszej jesiennej prognozie gospodarczej Komisji Europejskiej⁽⁴⁾, w której przewiduje się, że kilka państw członkowskich przekroczy w latach 2023–2025 przewidzianą w pakcie stabilności i wzrostu relację długu do PKB (60 % PKB) i limit deficytu (3 % PKB). W związku z tym EKES popiera wezwanie do konsolidacji budżetowej wyrażone w zaleceniu Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro⁽⁵⁾ i podkreśla znaczenie odpowiedniej alokacji zasobów publicznych w świetle rosnącego obciążenia finansów publicznych oraz potrzebę przyjęcia przez państwa członkowskie skoordynowanej i rozważnej polityki budżetowej, aby utrzymać zadłużenie na niskim poziomie i zachować tendencję spadkową wskaźników zadłużenia. Kilka rządów boryka się z poważnymi ograniczeniami budżetowymi, takimi jak wyższe zadłużenie publiczne, do których nasilenia przyczyniają się wyższe koszty finansowania zewnętrznego i wyzwania strukturalne, w tym rosnący wpływ starzenia się społeczeństwa na finanse publiczne, wzrost wydatków na obronność oraz inwestycje w transformację ekologiczną i cyfrową. Wsparcie fiskalne powinno być w miarę możliwości ograniczone do osób znajdujących się w trudnej sytuacji, a nie obejmować dotacji dla ogółu społeczeństwa. W tej sytuacji EKES, nawiązując do swojej opinii „Nowe przepisy dotyczące zarządzania gospodarczego dostosowane do przyszłości”⁽⁶⁾, wzywa państwa członkowskie do osiągnięcia przed końcem roku porozumienia w sprawie reformy paktu stabilności i wzrostu oraz jednoczesnej dezaktywacji ogólnej klauzuli wyjścia.

2.3. EKES wyraża zaniepokojenie kryzysem kosztów utrzymania i jego wpływem na słabsze grupy społeczne. We wrześniu 2023 r. wśród gospodarstw domowych w najniższym kwartylu dochodów na poziomie UE odsetek gospodarstw odczuwających trudności finansowe wzrósł do 29,1 %. EKES podtrzymuje swoje stanowisko, że partnerzy społeczni i rządy powinni negocjować oraz uzgadniać krajowe pakiety na rzecz dochodu w celu obniżenia inflacji bez osłabiania inwestycji i wzrostu oraz że te pakiety powinny iść w parze z ukierunkowanymi środkami wspierającymi najsłabsze grupy ludności. Z zadowoleniem należy zauważyć, że Komisja Europejska, odzwierciedlając w tej sprawie stanowisko EKES-u, zaleca państwom członkowskim, by zgodnie z praktykami krajowymi i z poszanowaniem roli partnerów społecznych, wspierały dynamikę płac łagodzącą spadek siły nabywczej, zwłaszcza w przypadku osób o niskich dochodach, z należyty uwzględnieniem dynamiki konkurencyjności i unikaniem trwałych rozbieżności w strefie euro.

⁽¹⁾ Dz.U. C, C/2024/870, 6.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/870/oj>.

⁽²⁾ Dz.U. C, C/2024/870, 6.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/870/oj>.

⁽³⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Banku Centralnego „Ogólna ocena projektów planów budżetowych na 2024 r.” (COM(2023) 900 final).

⁽⁴⁾ https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-forecast-and-surveys/economic-forecasts/autumn-2023-economic-forecast-modest-recovery-ahead-after-challenging-year_en

⁽⁵⁾ Zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro (COM(2023) 903 final).

⁽⁶⁾ Dz.U. C, C/2023/880, 8.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/880/oj>.

2.4. EKES podziela pogląd Komisji, że w perspektywie długoterminowej konkurencyjność strefy euro będzie zależeć od jej zdolności do zwiększenia wydajności, w szczególności poprzez poprawę umiejętności i innowacyjności, ale podkreśla w tym kontekście kluczowe znaczenie sprawiedliwej i inkluzywnej transformacji ekologicznej i cyfrowej. Aby przeprowadzić transformację ekologiczną i cyfrową, należy koniecznie propagować zmianę i podnoszenie kwalifikacji w celu lepszego dopasowania umiejętności. Z badania EBI dotyczącego inwestycji z 2023 r. wynika, że 81 % europejskich przedsiębiorstw doświadcza niedostępności wykwalifikowanych pracowników, co w perspektywie długoterminowej stanowi barierę dla inwestycji w UE ⁽⁷⁾. W kontekście niedoboru siły roboczej i umiejętności Komitet z zadowoleniem przyjmuje również uruchomienie unijnej puli talentów i ponownie podkreśla znaczenie szybkiego wdrożenia zaleceń zawartych w sprawozdaniu na temat zatrudnienia i kwestii społecznych w Europie w sprawie rozwiązania problemu niedoboru siły roboczej i wykwalifikowanej siły roboczej w UE ⁽⁸⁾.

2.5. Prezes EBC Christine Lagarde wskazała niedawno, że transformacja ekologiczna i cyfrowa wymaga dodatkowych rocznych inwestycji o wartości odpowiednio 620 mld EUR i 125 mld EUR do 2030 r. EKES podkreśla znaczenie ukończenia budowy unii rynków kapitałowych, aby przewyższyć ograniczenia wynikające z rozdrobnienia europejskiego rynku finansowego, przynieść korzyści konsumentom, inwestorom i przedsiębiorstwom w całej UE oraz pozyskać niezbędne środki finansowe na transformację ekologiczną i cyfrową. Proces integracji powinien obejmować budowę wystarczająco dużego rynku sekurytyzacji. Prawdziwa unia rynków kapitałowych zwiększyłaby podaż kapitału wysokiego ryzyka dla przedsiębiorstw wysokiego wzrostu oraz poprawiłaby możliwości wyboru i zyski dla oszczędzających, zwiększając zatrudnienie, wzrost gospodarczy i odporność finansową.

2.6. W związku z pogarszającą się sytuacją gospodarczą i potencjalnymi zagrożeniami dla stabilności makrofinansowej EKES podkreśla znaczenie ukończenia budowy unii bankowej i ustanowienia brakującego trzeciego filaru – europejskiego systemu gwarantowania depozytów (EDIS), aby zoptymalizować zdolność podmiotów finansowych do wykorzystania ich potencjału kredytowego do wspierania klientów na wszystkich rynkach UE. Obecny brak EDIS oznacza, że dostęp do rynków kapitałowych w dużym stopniu zależy od sytuacji fiskalnej kraju, w którym się znajdują, co stwarza niepotrzebne ryzyko dla państw członkowskich i ich obywateli.

2.7. EKES jest nadal zaniepokojony wzrostem cen energii w UE w perspektywie średnioterminowej, co nadal wpływa na gospodarstwa domowe i negatywnie odbija się na konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw. Międzynarodowa Agencja Energetyczna zauważa, że działania z zakresu polityki i wsparcie fiskalne wdrożone w ostatnich latach, w tym REPowerEU, znacznie zwiększyły wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, przynosząc europejskim konsumentom oszczędności rzędu 100 mld EUR w latach 2012–2023 i obniżając hurtowe ceny energii elektrycznej o 15 % w 2023 r. W tym kontekście EKES podkreśla znaczenie dalszych postępów w reformie rynku energii elektrycznej i unii energetycznej, w tym poprzez większe inwestycje w infrastrukturę energetyczną i połączenia międzysystemowe między państwami członkowskimi. W perspektywie średnio- i długoterminowej dalsza integracja w tej dziedzinie będzie miała kluczowe znaczenie dla obniżenia kosztów energii dla gospodarstw domowych i poprawy konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw.

2.8. Europa znajduje się w niekorzystnej sytuacji konkurencyjnej ze względu na wyższe ceny energii dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w perspektywie krótkoterminowej, podczas gdy przedsiębiorstwa europejskie stoją w obliczu wyścigu w udzielaniu dotacji ze strony USA i Chin. EKES uważa, że konieczne jest europejskie rozwiązanie mające na celu wzmocnienie konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw bez naruszania zasad jednolitego rynku. Przywołując swoją opinię w sprawie Platformy na rzecz technologii strategicznych dla Europy (STEP) ⁽⁹⁾, EKES ponownie wyraża poparcie dla tej platformy i ponawia swój apel do Komisji o ustanowienie wspólnych instrumentów, w szczególności Funduszu na rzecz Suwerenności. Te wspólne instrumenty, mające na celu przyspieszenie transformacji ekologicznej, powinny zmierzać do ekologizacji przemysłu poprzez wsparcie wypłacane zgodnie z obiektywnymi kryteriami i na podstawie jasno określonych potrzeb. EKES nadal uważa również, że zapewnienie równych warunków działania w Europie ma zasadnicze znaczenie dla ochrony konkurencji na jednolitym rynku, który po złagodzeniu zasad pomocy państwa znajduje się pod znaczną presją ze względu na ryzyko prześcigania się w udzielaniu dotacji. Zdaje sobie jednak sprawę, że dotacje nie są długoterminowym zrównoważonym rozwiązaniem. Finansowanie zapewniane przez STEP i podobne przyszłe instrumenty powinno zatem pozostać ukierunkowane, mieć ograniczony zakres i być zgodne z zasadą współfinansowania.

Bruksela, dnia 17 stycznia 2024 r.

Oliver RÖPKE

Przewodniczący

Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽⁷⁾ EIB Investment Survey 2023: European Union overview.

⁽⁸⁾ Employment and Social Developments in Europe: Addressing labour shortages and skills gaps in the EU, Komisja Europejska, 2023.

⁽⁹⁾ Dz.U. C, C/2023/866, 8.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/866/oj>.